

թեան աղիողորմ աղաղակները
զիպչում են իր լսողութեանը,
սկսում են անձանգատացնել ի-
բանս:

Միայն սովին զճ եղած Հա-
յաստանը յիշեցրեց Լւրբայային
որ կայ աշխարհեւ երեսին մի
ազգ, որ կոչւում է Հայոց
ազգ....

Իայց և այն սպաւորութիւ-
նը, որ գործեց Լւրբայայում
թիւրքաց Հայաստանի մէջ տի-
րող սովը, ՏեազՏեաէ պիտի
Ֆուկեր, չը նայելով Գլադ-
ստոն-Գրեկսիկի միւսխարութեան
Չանքերով Բ. Գրանը ներկա-
յացրած եւրոպական պետու-
թիւնների համաձայն գրու-
թիւնը, որի մէջ և Հայաս-
տանի համար վարչական բա-
րեւորութիւններ էին պահանջ-
վում, եթէ այժմ լուր չը
ստորածվեր որ թիւրքաց հա-
յերը, Թիւրքիայի բոլոր հպա-
տակ ազգերից այդ ամենահա-
զանդ, ամենահամբերող, ամենա-
ստորակ ազգը, վերջապէս չը գը-
մանալով Թիւրքիայի բարբառ-
սովթեանը, զէնքը ձեռին ապս-
տամբլեցան իրանց դարեւոր ճէն-
շողի դէմ:

Լւրբայայի առեւ, եւրոպական
զիպումատիայի աչքում գին չու-
նի մի տանջվող ազգի լուռ բո-
ղբը—որքան էլ անտանելի լինի
նրա տանջանքը,—նրա աչքում
գին ունի միմիայն մի ազգի
զրական բողբը, ընդգնմադու-
թիւնը ճշողի դէմ: Լւրբայան
սկսում է յարգել մի ազգութիւն
միայն այն բուսեկից, երբ այն
ազգը զէնքը ձեռին սկսում է
իր և իր թշնամու արինքը թա-
փել ազգային ազատութեան հա-
մար:

Իզգը միայն այն ժամանակ
արժանի է յարգանքի, ասում է
Լւրբայան, երբ կենդանութեան
նշան է ցոյց տալիս, իսկ կեն-
դանութեան նշան ցոյց տալ
զէնքը ձեռին ապստամբլելն է:

Լւրբայայի քաղաքականութիւ-
նը այս է. թող մի ազգ ինքն
իր ոյժով ցոյց տայ թէ արժա-
նի է գոյութեան, որպէս մի ազ-
գութիւն, — և այն ժամանակ
մենք էլ կը յարգենք նրան և
նրան ազգութիւն կը ճանաչենք:

Եթէ մի ազգ բաժնութիւն և
ոյժ ունի ապստամբլել կամ շը-
նորճ ունի խաղաղ ճանապարհով
իրան շղկապատող, քաղաքակր-

թութեան անէլի ստոր աստի-
ճանի վրա կանգնած ուրիշ ազ-
գերին կուլ տալ,—այն ժամա-
նակ այդ ազգը արժանի է ամեն
տեսակ յարգանքի....

Հայերը սովորութիւն ունեն
պարծենալու որ համբերող են
զեպի ուրիշ ազգերը, երբէք չեն
սիրում իրանց շղկապատող կի-
սավայրենի ազգերին հայացնել....

Իայց այդ տեսակ ազգութիւն
անուանում են Լւրբայայում ան-
ընդունակ մեռած մի ազգու-
թիւն:

Եթէ հայերը ներկայանային
Խերքի կոնգրեսին ջիւրջերին,
ասորիներին, եղիզներին և այլ
ազգութիւններին հայացնելուց
յետոյ, ներկայանային որպէս մի
գորեղ, բազմաթիւ ազգութիւն,
եթէ բացի սորանց կարող էին
պարծենալ զէնք գործածելու և
արին թափելու ընդունակու-
թեամբ,— այն ժամանակ նրանք
Խերքի կոնգրեսից անհամեստ
անելի շատ կը ստանային, քան
թէ ստացան, թիւրքաց հայերը
արդէն այժմ ճանաչված կը լը-
նէին, որպէս քաղաքական կիս-
բով ապրելու արժանի մի ազ-
գութիւն:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԵՍՍԻՅՑ

Օգոստոսի 28-ին

Համալրելով Տանկաչարտանի ներկայ տարույս
մարտիկից թշուա գրութեան արձագանքը, որն
բեկի եղն մին Առաստանի խորքի նս ևս ի միջի
առջ ցանկացայ չը մնալ անտարբեր կազմելով
մի աւանձին թերթի հանդիսակութեան զիմեկ
ներույս սակաւթիւ երեսուցորդ բարեկամոր
խնամքին, նիւթական օժանդակութիւնը չայցնելու
որից գոյացաւ 16 րուրի փորթի լուսնն, այն
ուղարկում եմ յարդր խնարդութեանդ. ինզոյժ
բարեհաճը զուր գոյն կարող պատշաճապէս աը-
նործութեանն առնել կամ ուղարկել Վանայ տե-
փրց մասնագործին և կամ Երկրման հայրիկ
նոր բացած հիւանդանոցին, իսկ նուիչատուաց ազգ-
անուոնը չը դաւար ի տեղ մտնելու: Մարտիրոս
և Պետրոս Ոսկանեանց 3 ր., Յովհաննէս Ռիստեանց
1 ր., Մկրտիկ Անկիւրեանց 1 ր., Կարապետ Մը-
կրտեանց 1 ր., Պետրոս Եղազեանց 1 ր., Մի-
քայէ Զորիտեանց 1 ր., Կարապետ Անեանց 1 ր.,
Մարտիրոս Զորիտեանց 2 ր., Նիկոս Պոլկով-
նիկեանց 1 ր., Մկրտիկ Բարձրիկեանց 1 ր., Քե-
ղարտ Բարաժանեանց 1 ր., Գարրէլ Զորիտեանց
1 ր., Մկրտիկ Սուպաշեանց 1 ր., իսկ անյայտ
ուն յանձն էար զմարդ փոտայի:

Մարտիրոս Ոսկանեան

ՆԱՄԱԿ ԵՐ-ՆԱԻԹԵՆԱՆԵՑ

Օգոստոսի 30-ին

Մայիսի 10-ին ուղարկել էի յոգանա Վանայ տե-
փուր կենդի 394 ր., չուպարեկ և նորն սովակու-
ների համար 52 ր., խոնարհաբար ինզոյժով որ
բարեհաճը հասուցանել այն ուր չարքն է: Այն
նորհատուների ցուցակը: Մարտիկ Վարդեանց 3

ր., Կոնստանտին Զորիտեանց 3 ր., Մարտիկ Միհր-
սեանց 3 ր., Յովհաննէս Ինճորեանց 3 ր., Աջայտ
ուն 3 ր., Յովհաննէս Քաղարով 5 ր., Աննա Աս-
տեղեանց 1 ր., Մեղրն Պապիան 2 ր., Աննա
Պալիանց 3 ր., Աննա Անտոնեանց 2 ր., Նվարէն
Փոփոկայ 3 ր., Նիկոսեղ Երանեանց 3 ր., Սա-
գալ Իսախան 1 ր., Լուսինա Իսախան 1 ր., Նը-
րոս Միլեակեան 2 ր., Պարոն Իսախան 1 ր., Լը-
ռիկիսիմե Աստեան 2 ր., ԴԱԿԱԼԱ ՄՈԼՈՃԵՅՅ
1 ր., Գայանէ Մրկաբեան 2 ր., Նոյնթրոք Սոն-
թարեան 1 ր., Աննա Կուլնեպոլս 3 ր., Իզուրի
Շարճիկեան 1 ր., ՄԱՂԻԱ ԴԱԿԵԱ 1 ր., ՕԼԵԳ
ԴԱԿԵԱ 3 ր.: Եղազեանց 52 ր., Տանկով ազ
գուհարէն փոտի ծարբը 52 ր., կը մնայ 51 ր.
48 կողմէ:

Տիկին ***

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՈՒՐ

ՄՈՂԻՍԻՍՑ Գրում են մեզ. Օգոստոսի 17-ին և
23-ին, երկու անգամ, այնքան աշագոյն բազմու-
թեանը մտքելի խտրելու անցնալ բարեղի վրայով,
որ նրանց շատութիւնից արգելվում էր արիւ լոտը,
և ժամկով խտար էր տրոււմ քաղաքի մէջ: Այդ
միջոցների արշաւանքը ուղղված էր զեպի Գը-
րաթի կողմը:

Մեզ հարգրգում են, որ ԹԻՖԼԻՍԻ քառանքներից
մէկը յերկրով դուռ է Կախիչայա-Կապուկ կողմ
Թարը և բաղլում է մի կողմ գուռը: Նրան հարցը
նում են, թէ էն է կաննում: Տէր հարցը պատաս-
խանում է, թէ իր կիւր վարձակում է, ձկնիկ
կերկայ է թղզել և ձի ստող կին է պատում:
Նրան ստում են, թէ այս տանը այս տեսակ կին
չը կու: Յնոյոյ նա ինքնում է, որ երան թոյլ տան
նրա մանկ, մի փոքր չափազանց ողորկտան
շատ յոյնն է: Բարեկրտ ստան թիւնը վերաբի-
րութիւնը վարձակում է նրանով, որ տեղ-հարցը
սկսում է լրտութեան զանազան ցոյցի անել: Ե-
րոնց պատճառով նրան խաղաղութեամբ ար-
տաքում են:

Մեզ գրում են ՎԵՒԻՆ-ԱՂՊԱՆ զիւղից. Գազա-
խի գաւառի հոգևոր իշխանութեան գործակալ Ս.
Խ... քառանքայի կիւր վարձակում է միտով պա-
հում է իր ճեպ մի կին, որի ամուսին այրը դեռ
կենդանի է և անդադար դողում է այդ յախի-
տակութեան դեմ, բայց ոչ որ նրա ձայնը չը լսոււմ:
Քիջակացը սակայնն է, որ տեղ հարցը ճարտու-
ր է այդ կնոջը նրանով, որ իր բոլոր շարտու-
թիւնը կտակել է նրա ամուսնով, որովհետեւ իՔըր
ժառանգ չուի:

Մեզ հարգրգում են, որ ՎՉՅԱԿԻ 157 համա-
նում տղամե լուրը, իբր թէ ՀԱՆԼԱՍԻԻ Ճորա-
բաշ եկեղեցու խորհրդական պ. Ե. Նազարեանցի
հայրների մէջ խարդախութիւններ են յայտնուի-
լ—ասկալ է. Պ. Նազարեանցը խորհրդատու պեր-
սոնը կատարել է իր յանձն առած պա-
տճը և նրա հայրների մէջ նկատված է ճշուտ-
թիւն մնալ: ՎՉՅԱԿԻ խորհրդութիւնը այդ կե-
սում քանակելով մասին, այսուցետե նր և իր
զրգանքը չը պիտի տղէ:

ՆԱՄԱՍԻՍԿ քարձակ բողբեր են յայտնում
վարչակազմի մասին, որ մտաչար է տեղային հո-
գևոր առաջնորդի մոտ որպէս օժանդակ և որպէս
խորհրդատու: Հարց տարը միայնակա՞ն իր ազ-
դեցութեան ներքոյ առնելով սրբազանին, նրան կա-
սարել է տալիս շատ անիրաւուցը գործեր, որոնք
պատճառ են դիւմում մողորդի մէջ գաղաւթն երկ-
պատակութիւնների և զղանք են յարգանքաւ աւ-
րոյն մէջ: Փողոտուղը պատրաստում է ինզոյժ
ընդնել Վ.Ե. Աշխողկիսին, որ իրեկ խո-
վարը վարչակազմին չենացել Եամխոյց:

ԱՐՏԱԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԳՍՏԱՆ ԵՒԻՍՐ

«НОВОЕ ВРЕМЯ» լրագրի մէջ կարդում
էնք Տեւեական առաջնորդող յոյւսնա
Հայկական խնդրեր որ Բ. Գրան խաբ-
րակութեամբ շերտօգորկական և յուճա-
կան խնդիրների պատճառով յետագը-
ված էր, այժմ նորից երևան ենկա:
Թիւրքաց բունադուութեան, կանչակատու-

թեան և ճնման զոյքը զէնք վընըին,
որպէս զի իրանց ոյժերով վըժեխնչիկ լինն
քիւքերի կողպատութեանը, որոնց երթարկ
վում էին հայերը Բ. Գրան իշխանութեան
տակ:

Ամերկէ է, որ հայերը այլ ևս չեն հա-
ւատում եւրոպական զիպումատիայի մար-
դասեր խտաուտիւնին և պնդապատութեանը:
Բայց ի հարկէ գործը միակ վըժեխնչու-
թեամբ չի վըրջանայալ— Հայ պատամանի
խտարներ հեռագճեակ մեծանում են, որով-
հետեւ նրանց համ միանում են անպա-
կան լեռնաբնակները և վըրջ ի վըրջոյ ա-
պատարութեանը կարող է տարածվել սոխա-
կան Թիւրքիայի մեծ մասի մեջ: Այս հան-
գամանքը բազմութիւ պայցոյցներից միսի է,
որ անկարելի է խաղաղ ճանապարհով վըրջ
գնել սախական բունադութեանը, որ ան-
կարելի է համաձայնութիւն կայացնել մաշ-
մեակալների և բրիտանականի mituaz vi-
vendi վըրաբերութեամբ դիւտորական և
աստուածպետական ձեկ ճնման տակ:

Ն. Չըմարտ ո՞րտեղ պէտք է գանել մի-
ջոյնքը Թիւրքիայապատակ հայերի վիճակը
բարեկաւքը: Համար ժամանակ է յոյս
կարել Բ. Գրան բարի դիտաւորութիւնները
Անողջ եւրոպան վաղուց խտոտումանէ է,
որ թիւրքաց սարապակի ժարութեան բը-
նաբարութիւնները և բրիտանականի ձը-
վըր մաշմեակալներից այլ ևս անկարելի
է համբերել: Ցաւաւկուց իմեկը և քաղաքա-
կան խնջայութիւնից գրոյված մեծ պե-
տութիւնները վաղուց վիճել են վըրջ գնել
վան անտանելի դուրթեանը, որի մէջ գաւ-
վում են տարապաղ բրիտանականը: Ն
«Հիւանդ մարդուն բժշկելու փութանակ
զրպովում են Թիւրքիայի բրիտանայ և
մաշմեակալն աղբարեկութիւնը հարեւով
ձըմարտ կարծես հայերի սանջանքերը կը
քանանս, եթէ Բ. Գուռը իր կարողանայ
ապաւուցանել, որ ձնշողների թիւը ձը-
վողներից շատ մեծ է ի գուր չէր, որ Ե-
րեղիւր-փաշա, պատասխանելով պեռու-
թիւնների գրութեանը թերկրի գաղազի
վըրանքը իրագործելու մասին, այնպիսի
թիւանշանների ցոյց տուէց հայ ազգաբնա-
կութեան մասին, որոնք հայկական են մինչ
անգամ անցելու տարի «Ապիկի» լրագրի
մէջ տպված պատմական հարցորդութիւն
ներին: Այսպիսի ձեւերով գործը աղողու-
թեամբ կարելի է երկարացնել, մինչև պա-
տասարեկան կապաւուցանեն, որ Եռա-
բանական հաշիւները ոչ իմա նշանակու-
թիւն չունեն, քանի որ հարցը վը-
րաբերում է որական հայցին և մարդի-
րեն ապրելու իրաւունքին: Եթէ եւրոպայ
ձըմարտ ցանկանալ թիւիւնացիլ թիւը
թիւիւցապատակ բրիտանականի սանջանքնե-
րը, նա գոնեա այս անգամ պէտք է աշխա-
տեքը Տեւեակալն չարիքի իսկական պատճառ-
ները: Եւրոպայ վըրջայակ սկսած է համաբ-
նայ այն ձըմարտութիւնը, որ Արեւելքի մէջ
զիւտորական ստուածպետութիւնը է
թիւը աշխարհ և անկարող է համբերել աղ-
գանակութեան ինքնավարութիւնը ոչ կը
նական և ոչ էլ անտեսական գործերի մի-
Ազգաբնակութեան բոլոր իրաւունքները վը-
րջութեան բոլոր ձիւրըր և հատարական
կենցրը ոչին նշանակութիւն չունեն, քանի
որ կառավարութիւնը Ալլաշին անուսով
է կառավարում: Արա վրա է հիջնելում մեր այն
կարծիքը, թէ մինչև որ եւրոպայն սուլթա-
նի երկիրների մէջ չի բաւանի եկեղեցի
պետութեան, մինչև այդ ժամանակ իրոյժ
պատճառները բոլոր բանակցութեանը Բ.
Գրան զիջողութիւնների մասին և կանցն-
տանան ամեն տեսակ առաջարկութիւնները
չեռապէր այսօր հարցործը մեզ, որ ան-
զիվական կառավարութիւնը կը պարտվի:

Իշուհի եւ յայտնի քայլերը (2) անկէ կէտէ քիւրական նորակազմ լիգան թշնամական գիտաբանութիւններու ունի հայերէ գէտ Ս. յայտնի պատասխաններէն երևում է, որ լեզու սուսած է մարտուն իր մաքերը ծածկելու համար: Դժուար է անկարելի է ենթադրել թէ Լուսինի քաղաքացիները հաստատում են Ա. Պոյաի մէջ եղած իրան ներկայացուցիչներէ բաղկերէն: Այդ զբայ լեզուի գրեց կարելի կը լինի ստիպել սուլութանին, որ նա փոխի վարչական անձնաբաժնի նիւնտերէն, բայց աներեւակայելի է զրան ցով ունշանան զբնականներէն է մահճատականներէն: Թշնամութիւնը Իրանի միութեան նախապալ է ետանտով գործելուց, որ անհրաժեշտ է Բ. Իրան հետ գործ ունենալու ժամանակ: Թիւրքաց կառավարութիւնը վարուց համոզվել է, որ անը լիական ղեկավարները արայէրը անհաստատուն են:

ԱՆԳՒՍԱ

Լրագիրներէ մէջ տպված է հետեւեալ թղթիցն: Թիւրքացի թերթերու վերջէն ընդհանուր ղեկավարութիւնը լուծուցելու մասին, որ զեւրոպէ Րօբերտոյ յաղթել է Եւրոպական, չափազանց հանգստացրեց անգլիացիներին Պահպանողական կուսակցութեանը պատկանող բազմութիւն գիտաբանները չափազանց անձնատանտարակները չափազանց անձնատանտարակներէն նորոգելու համար յաղթվելու անկողմ էին, որ զեւրոպէ Րօբերտոյ է զեւրոպէ Ստիպարի միատանտարակ ուղեարկելը զէպի Կոնտրաստր պետք է անպատճառ մը որ է ստորագրութեան վերջնական Այժմ կըր պէ շարժումը անգլիացիները յաղթութեան վերջացուցի, մի է նոր մարտիկ հաստատուում են, որ այդպիսի գործ ոչ մի ղեկավարական չէր կարող կատարել:

Անգլական մամուլի մէջ վերջին ժամանակներում տպված յօդուածներէն երևում է, որ անգլիացի չափազանց սիրում են տիրապետութիւնը և երբ նրանց մի անսուջորտութիւն է պատահում, կամնում են անպատճառ վրէժխնդիր լինել: Daily Telegraph-ը լրագիրը, որ արեւելեան վերջին պատերազմի ժամանակ պատերազմական կուսակցութեան օրդան էր, չափազանց վայելին է կոչուած յօդուածներն որ տպում: Ապտամիտ լրագիրները աւելի չափաւոր են և ուրախանալով զեւրոպէ Րօբերտոյ յաղթութեան պատճառով իրաւացի կերպով նկատում են, որ այդ գործը չէ կարելի համեմատել ուսաց զօրքերի Բալկանեան սարիքի անցնելու, կամ Քրանդեքիական սարիքի պատերազմի հետ: Այդ յաղթութեան նոր անգլիացիներին միջոց է տալիս ուղղել իրանց գործած սխալները: Անկարելի է հարկէ ենթադրել, որ անգլիացիները բոլորովն պատասխան Եւրոպականից, բայց այնու ամենայնիւ որովհետեւ խանդ գտնելի է, զեւրոպականներն նա ոչինչ չէ կարող անել: ԱՅգահետանի նոր եկիր Աբուլքալանանի գէտ:

Անգլական սպապա թաղաքակառուութեան ղեկավար կըր Կոնտրաստր է Անգլիացիները շատերը պահանջում են, որ կառավարութիւնը իր ձեռքում պահէ յիշեալ թաղաքը: Այդ գիտաբանութեան մի պատճառաբանութիւն ներկայացաւ լրագիրը: Կոնտրաստրի, որ հրատարակեալ վերջնական պատասխան տալ, որովհետեւ կառավարութիւնը դեռ ևս այդ հարցը չէ վճռուել: Ըմ կարծիքով Կոնտրաստր անգլիացիներն ձեռքին չէ քննալ: Կոնտրաստրը ձեռքին չէ քննալ: Կոնտրաստրը սեփականացնելուց ստաջ անն:

գլխական ժողովուրդը պետք է հարց առաջարկէ իրան, որ ի՞նչ իրաւունքով պետք է անգլիացիները միան այդ թաղաքի մէջ: Այս յայտնութիւնից երևում է, որ անգլիական գործը շատով կը հեռանան Կոնտրաստրի շրջականերից:

Անգլիացիներէ 4-ին պ. Կլարտոն իր հիւանդութենից յետոյ առաջին անգամ ներկայ գտնվեցաւ համայնքի ժողովի նիստին: Անգլիացիները նրան ոգևորութեամբ ընդունանցին:

Ժողովի անդամներէ մէկը հարցունք արեւ կառավարութեանը արեւ երես թաղաքակառուութեան մասին, որից օրում քաղաքը Կլարտոն մի ընդարձակ և զեղեցիկ ճառ տաս: Կլարտոն մեկնեց այն ընդհանուր սկզբունքը, որին հետևում է պատասխան կառավարութիւնը թիւրքերի վերարկութեամբ: կառավարութիւնը կամնում է փոխել այն անանական կարգը, որով թէ Անգլիան և թէ Եւրոպան յայտնում էին: Բ. Իրանը իրանց յակութիւնները: Մինչ այժմ Եւրոպական պետութիւնները առաջնակարգ հարց են համարում թիւրքերի արդարութեան պահպանելը, իսկ բրիտանականի իրաւացի է մարտաբար կառավարելը: Իրոպական Այսպիսի բաղադրականներն հետևանք այն էր, որ Կլարտոն պատերազմից յետոյ Թիւրքիան 200 միլիոն ֆունտ ստեղծելով անգլիական փող կանոն է մի փորձ անգամ շարաւ իր նահանգները մէջ օրինակ որ վարչութեան մայրեւոյտ համար: Այժմ պետութիւնները կամնում են ուրիշ կերպ վարել. նրանք կամեն, որ եթէ Թիւրքիան երկրի մէջ իրաւացի վարչութեան չէ մտնել, նա ինքը ստիպւած կը լինի հոգով իր արդարութեան և անկախութեան մասին:

Արանից յետոյ Կլարտոն պաշտպանեց չեքոսլոբոցիներին և այնուհետեւ անցաւ Եւրոպական համաձայնութեան քննութեանը:

Բարեկարգ որ պահպանում է Եւրոպական համաձայնութիւնը, սասց Կլարտոն, նա այն առաւելութիւն ունի, որ անկարելի է ենթադրել, թէ միացած բոլոր պետութիւնները ընդհանուր ոյժերով ձգտելու մի շահահական, կամ անարդար նպատակին հասնել: Եւրոպական պետութիւնները կարեն անարդար անել կարող են մարդկել: Բայց անկարելի է հասկնալ, թէ անարդարութիւնը ինչպէս կարող է առաջանալ պետութիւնների միացեալ գործողութիւններից:

Ժողովի անդամներէ մէկը առաջարկեց, որ կառավարութիւնը թիւրքերի վերարկութեամբ ստիպողական միջոցներ գործ դրենուց: Կլարտոն պարտաւանդ Կլարտոն հրատարակեց այդպիսի խոստում տալուց: Այդպիսի խոստումը, սասց նա, կառավարութեան ձեռքերը կը կարող իսկ նա, սահմանադրութեան համեմատ իրաւունք ունի օրում քաղաք երկրի պատերազմական ոյժերին: Նա յայտնեց նոյնպէս, որ Անգլիան հարկաւոր զէպում միայնակ էլ կը գործի: Բայց այս Կլարտոնը կրկնեց իր նախկին բոլոր խոստումները. նախ, նա պարտաւորում է իր հետեւ Եւրոպական միութիւնը, քանի որ այդ կարելի էր լինի և երկրորդ կառավարութեանը պարտաւորում է իրագործել: Երկրորդ գաշապրի բոլոր վրձիւները:

ՆԱՄԱՐ ԹՈՒՎԱՅԻՆ

Վ. Պոյա, 3 սեպտեմբեր 80

Վերսին նախարարական փոփոխութիւններ, որ ինչին առաջին պաշտոնավար խնամ բաշտ, որ անարդը Եւրոպայի զգոտնակները հարկաւոր լինան պաշտոն գործընդցած էր Սուլթանը:

այսօր վերսին նորա կը յանձնէ երկրին վարչութիւնը: Սակոն առաջին նախարարութեան օրով զինն լաւ ճանչցաւ, բրիտանացի անհատ Թշնամին, կերպով էր Եւրոպական կառավարութեանը շատ զգոտն էր: Պ. Պոյա, որ իրեն զիանախարարական յաղթանակը մեկը Սակոն պատուանդարեթիւնը, սասոկի զարացած կը թիւի և զմարտէր թէ ինչպէս Քիթիլա իր այս ննդ վիճակին մէջ առաւելու մտքը դաստ է Եւրոպայի խաղ խաղա: Սակոն գործող զուտ անցնիլն շայց խաղա իխտան սանպատկ. Հարգաթիւն սպառնալիցներն կրնան իրականութիւն լինել: Սոյ, բուն համաձայնի զեւրոպայեթիւնը, ձեռքի տանի կոտորածներ, աշտարակի այդ Սոկոյ նախարարի ծրարիլը Հայաստանը նուսանելու համար: Եւ այս ենթադրութիւն չէ, Լէ փնդ Լեքուր: լաւ կերպով մը պարզեց արեւարի սակն Սակոն այս թաղաքակառուութիւն և Գլուխա, ինչպէս կը լինէ: Այժմէն խտրալ կը 10000 զուր ընտելուր Հայաստան զիւր իրեթ: —Սակոն պաշտոնեալ լինելու գոյթին շտտարածուցաւ ուրախակ ըլր մը, որ է Եւրոպայեթիւն անկողմութիւն Բ. ձանդագիւրն շայց ինչոյն զիտանամ է պատասխան Բ. Իրան առ նուտ իրկամ Հայաստանի բարեկարգութեանը ծրարիլն: Այս նոր ձանդագիւրն տակալիլ անթղթովն չը հրատարակեցաւ, սակայն կը շատասնն թէ մեծ փրօգումէ պատճառով է կառավարութեան, փան զի շատ իխտան կերպով գործած է կրնել: Եւրոպական տերութիւնը այս ձանդագիւրն կը յայտարարեն երկր թէ իրենք անօտուտ կը զանել Կլարտոնի կողմացուցած ծրարիլներն բարեկարգութեան մասին, և թէ աւելի ընդարձակ կերպով պետք է լինել բարեկարգութիւնը: Թէ 170-ը չէ շայց թիւր, այլ շուտ աւելի ինչպէս կը շատասնն Պատրիարքարանի վիճակագրութիւններն և կը պահանջեն, որ Բ. Իրանը նոր վիճակագրութիւն մը ընէ: Բայց կը յայտնու ձանդագիւր, ինչպէր շայց թիւրն աւելի կամ նուազ լինելու վրա չէ, ինչ որ արեւին նոցա թիւր, մասնորարակութ շայց շաւոր կարեւորութիւնը պետք է լինի ըստ թիւրի կարծարիլն:

Եւրոպայեթիւն առաջարկած բարեկարգութեանը վրա տակալի կառարարակ ստող սակաւութիւնները չը ստացաւ, բայց բաւական շատատարով աղբիւրներն բնուականներն կը լսուց: Հայաստանի վարչական մարմինը մէջ բազմաթիւ շարք պետք է լինել իրը բարագարան, խորհրդակալ, դատարար և այլն: Հայաստանի կառավարիլը բրիտանիակ պիտի լինի (այս վերջին կետին մի կարգին թէ ինչ պետք երկր իր Side qua non պատճառ մը), կառավարիլը որոշեալ երկար ժամանակի մը շաւոր պիտի մնայ. եւրոպական յանձնախումբ մը պիտի պատրաստ տեղական ինչնարարութեան օրկները: Թէ Բ. Իրանը չը պիտի կրնայ այլ ևս փութղական կերպով պատասխան տալութեանը ձանդագիւրն և նորա պիտի սակն բարեկարգութեանը գործը: Կոչուց ինչպէր լաւ մը չեն կրնար երախտարել այս տեղեկութեանը կատարուն ստուգութեանը, սակայն տեսնելով մեկ կողմ Բ. Իրան վրոգումը, թիւրք թիւրքերու օրքտարով կառավար ձեւ գնել, և միա կողմ շայց բարձրագոյն որմնաներու մէջ սիրած ինչոթութիւնը: Կլարտոն ենթադրել թէ գործներ լաւ լինակի մէջ են: Պետք է շատ այս պիտան թէ այսպէս զգծարարութիւն պիտի ունենան շատ զաւարի րուրն ալ շարքերը, զի Բ. Իրանը շարապար պիտի շարաւան զնապատուն: Կը գտնէր ներկապակ Stamboul-ի մէջ յոդուածը, յորմէ կը տեսնէ թէ Հարգեթիւ Սուլթանի անձնական օրգանք ինչ զարանական խորհրդակալ կուտայ, պարագայէ շայց կուտարած կը զարգէ: մեզ անի և չարքերի և աշխատել Պատրիարքի և կառավարութեան յարարութեանները: Եւրոպայեթիւն կողմ են, սասց կարող պատրաստ թիւրքի և Բ. Իրան թշնամութեանը պատրաստ և կը պատրաստ Կլարտոնը թէ Կլարտոնը Կլարտոնը կը պատրաստ այն բոլորագիրը որ փանելի Այգ. Ժողովու մաստցիլն ինչեզ կրած շարասարարութեան մասին: Պատրիարքը այդ բոլորագիրը զնպանց մաստցիլ, ինչպէս գրած ենք արեւել և նորա պետք կրած գիտաթիւններն բրնի Բ. Իրան: Բ. Իրան կը պահանջէ Պատրիարքէ այդ բոլորագիրը պատճէր, իսկ Պատրիարքը չը յանձնէր, զի պարպիտ պահանջումէն ստուտարութիւն կը նշանակէ է նախապիւրը է իրեն: Սպալիլ է որ Բ. Իրան այս բոլորագիրը կուգէ ձեռք անցնել որպէս զի ստորագրութեան ձանդագիւր նոցա զմ իխտան միջոցները ձեռք անուտ. նորին պատճէր, նորին մերժում, ստոր վրա կառավարութիւնը իխտան յանձնաւորը մը կը երկէ Պատրիարքին, յորմէ կը յայտ-

նէ թէ ինչ կրնական պատճանակ մը իր պաշտոնին վեր գործիլը կը միջանտ, թէ ինչ պետք է ճապարակի կառավարութեան հրատմաց և այդ բոլորագիրը յանձնէ, որ թէ նա մտկան և անարք ոչ ախան զրոտած մէ (!) և թէ ինչ Պատրիարքը այդպիսի ցոյցիլն զրգուցել պատրան կանայ: Անոյն զառնութեան նորա զարարանը էր Սուլթանի հրատմաց: Պատրիարքը պատճանակը ընելու վայ թէ այդ զարախարը յանգնիլ է որթ զնի և մտնարիլն, այն ստուն կը տեսնելը: Քիւրղական թիւրեան շատասնութեան զօրարար մը: զուգ պիտի տայ Սակոն:

Ռուսիոյ Կոստրոն Թաղաքարքի սակն զնապաշտունը մեծ սեզան արեւոցու, զարեւոյտ էր Պատրիարքն և փաստար ընդունելութիւնը զրտած է:

Պատրիարքը այցելութիւն տուաւ Անգոլիոյ զեպանին, և ինչոյր որ հոյզ Վենիպալ Փարագուայի գառուն տարը դնել շայց աղիլ մըր՝ երախտարարութիւնը մը մեծ բարեկարգութեան շաւոր, որով նորին վիճակագրութիւնը կը նուիրարործէ շայլական ինչոյրն և նոցա գրոթութիւն ու լուծուած Եւրոպական շայց զ լինիլ էր կը վերադառնաւ: Կը յայտնէ նաև շայց աղիլ շարակալութիւններն առ նոր նախարարութիւն, որ տասն կայ ներքինութիւնիլը իր խորսիլը և Հայաստանի անունը պատճանակ և կը ձանակ և Հայաստանի բարեկարգութեանը շաւոր իր զօրարար արեւոյտութիւններն և կանտով թէ նոյն օրը ձանդագիւրն Բ. Իրան մաստցիլ:

Թիւրքի մարտարարիլն մէջ շայլական ինչոյր պատիւ սպախու յոյժեալ վիճակի մէջ ենք: Թիւրք մասնուր և նորա զմ չայ և եւրոպայի մասնուր շարտանակ կուտ մէջ են, սա տարերութեան որ թիւրքերն ուղծանէն զբնու ազան են, միջեան բրիտանական կարող չեն պատասխանել ըստ կամն, զի իրենք թիւրքերն կը չբնու անմիլպակ, այս է շատարարութիւնը: Այսօր Հարցիլութիւն և Ստանդը (այս թիւրք թիւրքերն և Քրանտնիլը կը շարատարութիւն) թրցալ կողմ է իրեն զատկն պաշտպանել կողմէն Եւրոպայեթիւնը: Կառարար կերպով թիւրք մէ և անցալ շարթիւ կը պահանջէ բրիտանական իմքարաց, շայ, յորն, եւրոպայեթի ճակատանն սարտրոններն) թշնամական շարատարակութեաններ կրնեն մեզ զէմ, սակայն թիւրքարու շատ կը մեկնէ ստապտուն, յորպէր նախակի կը մնայ:

Հայկակ

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԵԱՋՌԱԳՆԵ ԸՆԳՌՈՒԹԻՒՆՑ

Ա. ՊԵՏԵՐՐՈՒԿԻ, 10 սեպտեմբերի: Այլիլիան լրագիրը հաստատա պիրիքից բուր է հարցրում, որ կառավարութիւնը սկըրուածով ձմեւ է ունշանել տպագրական գործերն ՚Պլխուար Կառավարութիւնը: Նահանգներն մասնուր մայրաքաղաքէն մասնուր իրաւունքները կը տրվեն Վերը յննուրան բոլորովն կրնապիլ, տպագրական յայնյանքերի համար պատասխանատուութեան կեննարկին հրատարակները կամ իմարգիւրները կրաղիները այլևս մնող միջոցներն չեն ենթարկվի:

ԹԳՄ, 9 սեպտեմբերի: Երկ երկուսն 7 ժամին 0 րեկ անի ա կորպորացիային պատկանող պատեպիլ պոլիտիկաների զեւրոպացի 20-ից աւելի ուսանողները, չը կամեալով բացատրութիւն տայ նրանցիլ վրատարակու ուս ուսանող, վրայորով յարարակակցեանները նրա մը և կրնանք արնալ: Այդ կորպորացիային չը պատկանող պոլիտիկաներ կամ պատեպիլ նրանք ինչոյրն իշխանութիւնից իրանց պաշտպանել կորպորացիայի կամեալատուութեան զէմ:

ԽԵՄԱԳԻՐ — Զատարակող ԳՌԻԳՈՐ ԱՐՔԵՐՈՒՆ